

Het verhaal van een vroedvrouw uit Ophasselt

Jean MARQUEBREUCK

Uit nieuwsgierigheid overloop ik soms de rubriek "overlijdensberichten" in de krant. Je leest er soms nare berichten o.a. over iemand die je gekend hebt, een lange tijd niet meer ontmoet hebt en plots... ja, het is zover. Soms valt er zelfs iets op dat wellicht de moeite is om even verder op in te gaan. In het begin van de voorbije maand juli werd mijn aandacht plots getrokken door een bericht waaruit bleek dat mevrouw Georgine Herpelinck, geboren in Ophasselt op 13 september 1913 in diezelfde gemeente overleden was op 16 juli 2006. Wat mij meer bepaald opviel was dat de familie het beroep van deze 92-jarige nog meegegeven heeft met name "vroedvrouw". In het kader van de studie die *Gerardimontium*-ondervoorzitter Freddy De Chou onder de titel "Medische zorgverleners in Geraardsbergen in de 19de eeuw" onlangs in dit tijdschrift publiceerde (meer bepaald in hoofdstuk 1 en 4) vond ik het de moeite waard om even verder in te gaan op dit onderwerp.

Nadat, volgens mijn mening, de voor de betrokken familie de meest pijnlijke periode achter de rug was, nam ik contact op om even na te gaan of er achter de hiervoor aangehaalde feiten geen verhaal stak.

Uit de informatie van Filip Jalet⁽¹⁾, de kleinzoon van mevrouw Herpelinck, blijkt dat de familie

nog altijd fier is op de prestaties van grootmoeder en moeder. Lees maar!

Mevrouw Georgine Herpelinnck werd in Ophasselt geboren als oudste dochter in een katholiek gezin. Ze bleef altijd in het ouderlijke huis wonen, eerst samen met haar ouders, broers Herman (die gemeentesecretaris was) en Jozef en jongere zus Maria. Later met haar echtgenoot Gustave Jalet. Ze bleef intussen verder zorgen voor haar ouders, broer Herman (die op 42-jarige leeftijd overleed) en voor haar inwonende broer Jozef. Ze had zelf twee zonen: Jozef, geboren in 1949 en Ludo, geboren in 1954.

Ze was in Ophasselt en de omliggende gemeenten werkzaam als vroedvrouw in de periode 1933 tot 1954. Toen haar tweede zoon Ludo geboren is stopte ze met het uitoefenen van dit beroep, waar ze heel fier op was en waardoor ze ook door veel mensen graag gezien werd. Zelfs bij gewone gezondheidsproblemen kwamen burens en inwoners uit het dorp om raad vragen. En ze hielp hen graag, o.a. bij het verzorgen van wonden, toedienen van een dagelijkse inspuiting enz.

Ze is ongetwijfeld vroedvrouw geworden omdat ze heel graag kinderen zag. Na haar humaniorastudies in het "zusterhuis" (Maria-

⁽¹⁾ Filip Jalet is samen met Hilde Van Paeppegem auteur van *Ophasselt in beeld (1900-1976)*, een uitgave in de Gramaye-reeks van *Gerardimontium*

Jozefinstituut) in Geraardsbergen, studeerde ze twee jaar in Leuven voor vroedvrouw. Kort na haar studies startte ze met het uitoefenen van haar beroep in Ophasselt en omgeving. Alle verplaatsingen gebeurden toen nog met de fiets. Na een geboorte werden moeder en baby gedurende nog 9 dagen twee maal per dag verzorgd. Ook gedurende de oorlogsjaren bleef ze actief. Met een speciale pas kon ze zich vrij bewegen. Om iets vlugger ter plaatse te zijn durfde ze 's nachts wel eens door het Ophasseltbos rijden!

Om de tijdsgeest even weer te geven: bij thuisbevallingen werden kinderen op veilige afstand gehouden. De meeste jonge snaken dachten dat Georgine baby's in haar kelder verborgen hield en daarna uitdeelde. Een pittige anekdote hieromtrent die mevrouw Herpelinck meermaals vertelde: de kersverse broer van een pasgeboren baby trok zijn stoute schoenen aan en stapte samen mijn zijn neef af op de vroedvrouw. Hij vroeg "Georgineken, we moeten u eens iets vragen, maar ik denk dat ik

antwoord reeds weet. Langs waar worden kinderen feitelijk geboren? Langs boven of langs onder?" Georgine repliceerde: "én, wat denkt ge zelf?" De kleine knaap zei onomwonden: "langs de mond natuurlijk, dat is 't grootste gat!" Waarna Georgine laconiek besloot: "ge zijt er boud op".

In de loop van haar beroepsleven heeft ze 1047 bevallingen begeleid. Het register waarin alle geboortegegevens genoteerd werden is jammer genoeg momenteel onvindbaar. De schaar waarmee de navelstreng tussen moeder en baby doorgeknipt werd, is wel nog in het bezit van de familie.

Ter illustratie van deze bijdrage een paar foto's waarop je de typische kledij merkt van de vroedvrouw. Het was tevens de gewoonte dat deze het kind "droeg" tijdens het doopsel. Op een van de foto's draagt Georgine Herpelinck meer bepaald Kathleen De Vleeschauer die gedoopt werd in de kapel van het hospitaal in Geraardsbergen.